

Večernik

Leto II. (IX.), štev. 241

Maribor, ponedeljek 22. oktobra 1928

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.400

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440

Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglas po tarifi

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Po velikem taboru v Sisku

ENODUŠNOST IN ODLOČNOST VODITELJEV KDK IN NARODA.

V težki krizi, ki jo preživlja država zlasti po 20. juniju, nismo morda niti z včerajšnjim dnem, ko se je v Sisku vršilo največje zborovanje združenih Srbov in Hrvatov, kar jih je doživela naša država, prišli za znaten korak naprej. A eno se je pokazalo v mogočnem obliki na tem zboru, preko česar tudi današnji vlastodržci ne bodo mogli iti: več ko 50 000 glava množica naroda je jasno manifestirala svojo odločno voljo, da vkljub vsem šikanam, vkljub terorju in drugim sredstvom režima za potlačevanje narodne volje in svobode enodušno in odločno vztraja v borbi za ideale svobode, poštenja in enakopravnosti ob boju svojih voditeljev.

Zbor v Sisku, ki bi se imel vršiti že 24. junija, a je bil radi zločina v narodni skupščini odgojen, je bil sedaj tem pomembnejši, ker je bil prva velika preizkušnja sloga med Srbi in Hrvati ter naprednimi Slovenci. Neopisno navdušenje in odobravanje, s katerim je narod sprejel govora obeh voditeljev koalicije gg. Svetozarja Pribičevića in dr. Mačka, je pokazalo, da je ta sloga vkljub vsem poizkusom režima in režimskih strank v cilju razdvojitve KDK, odnosno Hrvatov in prečanskih Srbov, danes jačja nego je bila kdajkoli; dokazalo pa je tudi, da bo enodušnost in složnost dobivala tembolj trdne vezi, čimbolj bodo režimovci nadaljevali s provokacijami in nasiljem.

Že na sobotni seji poslanskega kluba KDK v Zagrebu se je pokazala popolna enotnost v naziranjih poslancev KDK na položaj. Vsa javnost pa je z nestrpnostjo pričakovala včerajšnjega dneva, ko sta imela oba voditelja KDK spregovoriti odločno besedo, zlasti z ozirom na poskus režimovcev, da bi speljali koalicijo z njene jasno začrtane smernice, katere vsebina je: razpust skupščine, v kateri so padla človeška življenja v borbi za človeške pravice, nove volitve ter preureditev medsebojnega razmerja med posameznimi deli države v duhu pravičnosti in enakopravnosti. Režimovci, ki še danes nočejo pojmiti velike duševne globine pokreta KDK, so skušali koalicijo speljati na tanki led in so zlasti tekom zadnjih dni pred zborom v Sisku pošiljali v imenu vseh režimovskih strank hinavska zagotovila na naslov Zagreba odnosno koalicije, češ, da so oni iz vsega srca za sporazum, samo naj se koalicija spusti z njimi v pogajanja. Kako iskreno so smatrali te svoje ponudbe, pa so dokazali z zopetno izvolitvijo g. Vukičevića predsednikom radikalnega kluba, znanega režimljive Mihačevića predsednikom narodne skupščine in z drugimi svojimi koraki. Po vsej pravici je to postopanje ožigosal g. Pribičević kot najdrzejšo provokacijo izza 20. junija, ki pomeni za KDK borbo do konca, do poslednjega diha, in istotako po vsej pravici je g. Pribičević poudaril, da ta politika režima vodi k razsulu.

Režimovci so pričakovali na včerajšnji dan korakov in sklepov na zboru v Sisku, katere bi mogli zopet izrabiti proti KDK. Toda niti voditelji niti narod niso napravili režimovcem tega veselja. Kakor je bila beseda obeh voditeljev jasna in odločna, da

današnji vlastodržci ne bodo ogromne večine naroda, zbranega pod zastavami KDK, niti uspavali z obljubami niti razdvojili s spletkami, ter da se KDK ne bo pogajala z nikomur, dokler obstaja skupščina, v kateri so bili ubiti Stjepan Radić in tovariši, ampak da bo nadaljevala borbo za svobodo in pravico, ravno tako jasna in odločna je bila tudi njihova beseda, da hoče KDK to svobodo izbojevati v mejah države, v kateri naj Slovenci, Hrvati in Srbi čutijo, da je to res njihova država in njihova domovina.

Zbor v Sisku je poslednji veliki opomin naroda beograjskim hegemonistom, naj se ne igrajo z narodnimi svetinjami, ampak naj okrenejo k uveljavitvi in treznemu presojanju položaja. Zbor v Sisku, na katerem so desetstisoči kmečkega naroda vzklikali kralju kot edini nadi, da izpelje narod in državo iz sedanjega težkega položaja, je pa tudi obenem velika prošnja naroda na vse merodajne čini telje do najvišjih glav, naj ne ubijajo v narodu zadnje iskre vere v državo in njeno boljšo bodočnost.

BEograd, 22. oktobra. Včerajšnji veličastni shod KDK v Sisku je danes predmet vsestranskih komentarjev. Beograjski tisk prinaša sicer tendenciozna poročila in zlasti nepravilno reprodukcijo govorov obeh podpredsednikov, vendar pa ne more utajiti ogromne udeležbe, ki jo čeni na 35.000 ljudi. Vsi listi naglašajo, da se je situacija s tem še poostрила in da sedaj ni misliti na sporazum s KDK. Brezpredmetna je postala tudi Savčevića akcija, o kateri so domnevali, da bo dovela vsaj do zblizanja. V vladnih krogih pa izražajo mnenje, da je situacija sedaj še bolj zapletena nego prej, ker sploh ni videti nobenega izhoda.

Naša parlamentarna delegacija ne pojde v Prago

BEograd, 22. oktobra. Ogromno senzacijo je vzbudila danes v vseh političnih krogih vest »Jutarnjega lista«, da jugoslovanska delegacija za kulturno zblizanje s Čehoslovaki ne pojde v Prago, ker je Praga indirektno sporočila, da tako dolgo ne želi udeležbe beograjske delegacije, dokler ne bodo rešeni konflikti med Beogradom in Zagrebom. Vaš dopisnik se je obrnil na uglednega člana delegacije, ki je to vest v polni meri potrdil. Naša delegacija je imela v soboto tajno sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da ne odpotuje v Prago, češ da je že pričelo redno zasedanje narodne skupščine in da so na drugi strani številni poslanci zaposleni pri občinskem volilnem gibanju v Bosni. V resnici pa je povod le obvestilo iz Prage, da smatrajo sedanje delegacijo beograjske narodne skupščine za neprimerno, ker bi eventualni sestanek v Pragi ob odsotnosti delegacije KDK le še poostiril odnosaje med Beogradom in Zagrebom, s čemer bi se lahko še Češkoslovaška zapletla v jugoslovanske notranje konflikte.

Prispeljate na spomenik Kralja Petra v Mariboru

Ljubljanska oblastna skupščina po potih Beograda

KLERIKALNA VEČINA ODKLANJA KOMEMORACIJO ZA STJEPANOM RADIĆEM. — VSA OPOZICIJA ZAPUSTILA SEJO. — DR. NATLAČEN — PERIĆ ŠT. 2.

LJUBLJANA, 22. oktobra. Danes je bilo otvorjeno jesensko zasedanje ljubljanske oblastne skupščine. Že na prvi seji je prišlo do značilnega incidenta, ki je imel za posledico, da je celokupna opozicija zapustila skupščinsko dvorano. Poslanci KDK so namreč vložili že svoječasno resolucijo, v kateri obsojajo atentat v narodni skupščini dne 20. junija. Ta resolucija bi morala priti danes na dnevni red. Proti vsemu pričakovanju pa je predsednik dr. Natlačen prešel kratkoma na dnevni red, ne da bi resolucijo vsaj omenil. Inž. Zupanič (SKS) je zato interpeliral predsednika in zahteval, da resolucijo vsaj prečita. Ko pa tega ni hotel storiti, je označil govornik predsednikovo postopanje za dokaz, da se klerikalna večina oblastne skupščine strinja z beograjskimi Puniši Račići ter odobrava umor v narodni skupščini.

Klerikalci so dvignili nato silen hrup in hoteli inž. Zupaniča fizično vreči iz dvorane. Seja je bila takoj prekinjena, nakar je predsednik sklical klubsko konferenco in predlagal, da naj se inž. Zupanič izključi od osmih sej.

Po zopetni otvoritvi je zahtevala opozicija razpravo o tem predlogu, poudarjajoč, da je predsednik dr. Natlačen kršil poslovnik, ker ni resolucije prečital, še predno je oblastna skupščina prešla na dnevni red. Klerikalna večina pa je debato odklonila ter potrdila izključitev inž. Zupaniča. Nato je imenom opozicije podal dr. Puc kratko izjavo, v kateri je ostro žigosal postopanje predsednika, nakar je celokupna opozicija v znak protesta zapustila sejo.

Klerikalno večino je ta korak opozicije tako presenetil, da je predsednik sejo takoj zaključil.

Razkrinkani roparji v Rušah

PO SERIJI ZLOČINOV. — TOČNO OB OBLETNICI NAPADA NA POŠTNEGA SELA LEVANIČA.

Lani 19. oktobra med osmo in poldeveto uro zvečer je bil v Rušah na poti med pošto in kolodvorom izropan poštni sel Franc Levanič. Ropar ga je z vso močjo sunil v trebuh ter mu iztrgal iz rok poštno vrečo, v kateri je bilo 38.500 Din gotovine — večinoma bankovci po Din 1000. Ker je bilo zelo temno, ni vedel napadeni o roparju drugega povedati kot to, da je bil srednje velik in da je imel kapo na glavi. Stevilke bankovcev so bile vpisane in čakali so, da pridejo bankovci enkrat na svetlo. O roparju se je mnogo poizvedovalo in ugibalo. Oglašali so se ljudje, ki so videli razne sumljive tujce v vasi in okolici. Vse poizvedbe so bile zaman.

Tedaj smo že domnevali, da mora biti ropar domačin, ker je pri svojem zločinu razodeval dobro poznanje razmer. Za rop si je izbral 19. dan v mesecu, dan, ki sledi plačilnemu dnevu v tovarni. Tovarna izplačuje 3. in 8. v mesecu in ob teh dneh se tudi na pošti nabere največ denarja. Vedel je tudi, da je sel Levanič šele kratak čas v službi in da ne pozna ljudi. Skoraj gotovo je morala biti tudi cela zločinska družba, kajti v Rušah so se vlomi kar vrstili. Malo pred roparskim napadom je bil vlom v Šmigočevo trafiko, iz katere je bilo odnešeno za 7000 Din tobaka.

Vlomi so se do nedavno nadaljevali. Vse je prišlo na vrsto: Kantina, irgovina, gostilna, mesarija, več stanovanj, obrtni lokali itd. Zadnji vlom je bil 26. avgusta v železniško postajo. Zločinci so železno blagajno iz postaje enostavno odnesli. Ker je niso mogli odpreti, so jo pustili kar na tlu. Iz miznic so pobrali nekaj denarnih zneskov. Ob tolikih zločinih niso izsledili niti enega zločinca.

Ljudje so živeli pod utisom, da gospodarji nad njimi dobro organizirana zločinska tolpa, ki je sposobna vsakega zločina. Prebivalci so v strahu čakali, kaj se bo še vse zgodilo.

Dogajale so se tudi čudne stvari. Neke noči je bil izvršen atentat na nekoga moža, ki sam tudi ni na najboljšem glasu. Pri pokopališču se je streljalo nani.

Ljudje so si to razlagali, da je mož najbrž nekaj vedel o tolpi in da se ga, tolpa hoče zato iznebiti z umorom. Zločinci so izdajali tudi svoje objave. Parkrat so se pojavili njihovi letaki: Ne sumničite tega in tega, ker je nedolžen! Enkrat so dali del ukradenega denarja tudi nazaj. Na potu je bilo nekega jutra pismo, da je denar tam in tam skrit. In res je bil. Bilo je na ta način v Rušah tudi nekaj romantike.

Sedaj je pa vsega konec. Ravno na obletnico ropa, v petek dne 19. tm je prišla na pošto žena delavca Janka Kumerja in menjala tisočak, čegar številka je bila v seznamu lanskega ropa. Pri hišni preiskavi so našli pri Kumerju še osem takih tisočakov. Ko so Kumerja zaprli, je začel govoriti. Zaprli so potem še Mihaela Valentana in Alojza Roterja. Vsi trije so uslužbenci tovarne in Valentan ima celo dobro službo ter velja za premožnega. On naj bi bil vodja vlomilcev. Vsi trije so bili oddani okrožnemu sodišču. Baje je nekdo vso tolpo že dolgo poznal in ji je s pismom zagrozil, da jo bo izdal. Banditi pa so mu napovedali kruto maščevanje, če to stori. Mož se je ustrašil, ali se je pa z njimi pobotal in molčal je. Zločinci so lahko iz listov vedeli, da so tisočaki zaznamovani. Mogoče so zato prišli sedaj z enim na dan, ker so mislili, da se po enem letu številke ne kontrolirajo več. Pa so se zmotili! — Prebivalstvo si je oddahnilo od more tajnega zločinstva.

Razkritje ravno ob obletnici je velika senzacija dravske doline in povod raznega ugibanja. Širijo se tudi fantastične govorice o obsegu tolpe in o njeni organizaciji. Mariborska porota je najbrž obogatela za zelo zanimiv slučaj.

Aretirana sta bila v soboto še dva druga moža, a ta aretacija ni v zvezi s to afero.

BERLIN, 22. oktobra. V soboto zvečer je umrl tu znani šahovski mojster in šahovski tehnik dr. Berthold Lasker, starejši brat dolgoletnega svetovnega šahovskega prvaka dr. Emanuela Laskerja.

Se pege in pegice na licu Maribora

VESPAZIJANA — PLOČNIKI — NASADI.

Slavo je pel pred nekaterimi dnevi neki gospod Ap. Mariboru glede na širjenje in prenavljanje mesta, pozabil pa je vsekakor omeniti velevažno ustvaritev, ki bo priborila sedanjemu skrbnemu in velikopoteznemu mestnemu svetu nevenljivo slavo. Z jeklenim klinom bo Klio, muza svetovne zgodovine, vklesala v trdi marmor današnjih mestnih očetov velika imena. Ben Akiba bo seveda zmajeval s slavo glavo, češ, prav sem imel, ko sem trdil, da ni nič novega pod solncem, saj je ista muza pred skoro 2000 leti z istim klinom isto vklesala v trdi marmor, slaveč pri tem rimskega cesarja Vespazijana, ki je, preverjen o velevažnosti higijene, opremil večno mesto Rim s »kloakami«. Te slednje so pa približno isto, kar je g. Ap. v svojem članku označil s »stotakom brez enojke«. Da, živimo v eri teh stotakov in čim manj jih bomo imeli v žepih, tem več jih bomo imeli po mariborskih ulicah, seveda brez enojke.

V temen objem matere zemlje bo pogreznil v kratkih dneh arhitekt pred frančiškansko cerkvijo skrivnostno napravo, posestrimo že slične naprave onkraj državnega mosta, a jo bo vrh tega na površini še opremil s kioskom, v katerem se bodo baje prodajale nežne cvetke, cigarete in čokolada. Prve sicer res potrebujejo »dobra« tla, česar se o drugih in o tretjih ne da trditi. Naprava bo nekaj sličnega, spodaj pa... In tam predglavni kolodvorom se bo rodilo nekaj sličnega; isto se poraja za Mariborim stebrom na Glavnem trgu, a žalibog obnovevni načrti najbrže nič ne govore o odstranitvi tiste grde, manj blago dišeče kolibe, ki je v Grajski ulici na vzhodni strani kompleksa, v katerem vstaja nova kavarna in nasproti krasno pomoljenega renesančnega vhoda v Grajski kmo Kliča Te, ljubka kolibica, k sebi Tvoja rodna sestra, ki je pred nedavnim časom vdano preminila na gornjem koncu Kopališke ulice. Proč s to pego, magistrat!!!

Posebne poglavje zase tvori mariborski pločnik. Mnogo nege zahteva, razvzroča velike izdatke, je povečini v dobru stanju, leži pa na njem le velika napaka, ki bi jo človek najlažje in najočnejše izrazil s tujko: inkontinuiteta, to se pravi, pločnik je, pa ga zopet ni in se zopet prikaže in zopet izgine itd. Par primerov! Vogalna hiša g. Šoštarica na Aleksandrovi cesti se ponaša z novim pločnikom; njegovega nadaljevanja v Cankarjevi ulici pred muzejem ni (tistih večsto položnih kamenitih plošč, pomešanih z grobo kalcem pač ni smatrati za pločnik!), muzeju nasproti med Vezjakovo in dr. Kodermanovo hišo ga tudi ni, vogal Cankarjeve in Razlagove ulice proti ženskem učiteljsku se tudi blesti po popolnem pomanjkanju pločnika in celo grobe kalcme. Maistrova ulica je tudi prav ponovno osrečena ob

deževnem vremenu po blatnih presledkih v pločnikovih »pavzah«. Ti presledki, ta inkontinuiteta, so pravi blagodat po zimi, ko leži brozga po ulicah, po katerih hite v ravnokar naštetih primerih — in takih primerov je legion — razen drugih mariborskih meščanov množice učeče se mladine v svoje zavode, v obe učiteljski, v vadnice, gimnazijo, dekliško osnovno in meščansko šolo in deško osnovno v Razlagovi ulici. Lastniki vrtov in dvorišč, ob katerih pločnika naenkrat zmanjka, se seveda upirajo proti troškom, ki so vezani z napravo istega, toda treba bo le enkrat tudi tukaj začeti, saj nikakor ne gre, da bo vladalo pomanjkanje pločnikov tam, kjer se za lepšimi in gršimi plati košatijo vrtovi in parki, vse dotlej, dokler ne bodo dotične parcele zazidane.

Četrtek 25. oktobra

„ALRAUNA“

(H. H. Ewers)

Kino Union

V mestnem parku dičijo prav marsikatero lepo drevo suhe veje, ki pa imajo kakšenkrat to grdo navado, da se ravno v nepravem trenutku odlomijo ter padejo razoglavim ljudem na lase, ozir. malo globokejše, kjer povzročajo manj ali več nevarne rane. Sicer je res, da sle di takemu zločinu v naši urejeni državi takoj zaslužen kazni: drevo se kratkoma kar celo podere. O tem bi znala pripovedovati neka hudobna hujka, ki je na vrtu Park-kavarne v letošnjem poletju enkrat poslala tako suho vejo na glavo mirno čitajočega gosta. Postopanje proti takim nevarnim drevesom bi moralo biti malo drugačno, bolj pedagoško. Odstraniti bi bilo pravočasno vse take vzroke, ki izzivajo k hudobnemu poškodovanju in izostati bi mogle mirno vse krute in radikalne kazni. Z eno besedo: tiste gospode, ki vedrio in oblačijo v mestnem parku, bi trebalo naprositi, da dajo odstraniti trhle in suhe veje iz inace zdravih in lepih krošenj, ker so skrajno grde in tudi nevarne.

Razen mnogih drugih stvari nergaču eno posebno drevo ni po godu, namreč tisti kostanj, ki je pred h. št. 14 v Maistrovi ulici, ki se je, ker so ga svojčas le malo preneumljeno obrezali in oskubili, prav temeljito posušil in je vsled tega tudi zrel, da se bližje seznanji z bridko žago. Nevarnost je namreč tu, da bo nekaj let s svojimi suhimi rogovili kvaril zunanost Maistrove ulice, kakor je to najmanj dve leti delal oni znani kostanj na vogalu Maistrove in Ciril-Metodove ulice pri palači velikega župana. Spominjal je kaj živo na »krvavo riht« in je za nepoučenega tujca prav lahko predstavljal zgodovinsko posebnost našega mesta izza temnega srednjega veka.

Manèn - Cassadó.

Obiskovalci Matičnih koncertov se gotovo še spominjajo Joana Manèna, ki je pred dvema letoma igral v Mariboru in s svojo sijajno igro očaral vse poslušalce. Ne pretiravamo, ako trdimo, da je čelist Cassadó Manènov vreden sorodjak, ako ga celo ne prekaša. Ta nadčlovek, kot ga kritiki radi imenujejo, bo prekosil vsa pričakovanja in vsakomur bo žal, kdor ga ne bo slišal. Predprodaja vstopnic je že pričela, poslužite se je, da ne boste primorani prerivati se pri večerni blagajni. Zanimanje je izredno veliko.

Slava mornarice

se bo slovesno vršila 31. tm. v Boki Kotorski, 1. novembra bo pa izročen javnosti spomenik nacionalno-revolucijskih mornarjev, ki so bili ustreljeni v Kotoru l. 1918. Prijave sodelovanja pri proslavi sprejema »Izvršni odbor nacionalnih mornara-ratnika v Sarajevu.

Velika kavarna
danes ponedeljek

svengali

Mariborski in dnevni drobiž

Kmečko demokratska
koalicija

priredi v nedeljo, dne 28. oktobra
ob pol 3. popoldne

v veliki dvorani Celjskega doma v Celju
MANIFESTACIJSKI ZBOR.

Na zboru bosta govorila voditelja Kmečko-demokratske koalicije dr. Vladko Maček in Svetozar Pribičević in drugi poslanci KDK.

Somišljeniki, pridite v velikem številu manifestirat za močno državo enakopravnih Slovencev, Hrvatov in Srbov, za dobro in čisto upravo, odstranitev korupcije in policijskega režima ter svobodne volitve!

Zivela Kmečko-demokratska koalicija!

Vsem zaupnikom KDK

v srezih Celje, Gornjigrad, Slovenjgradec, Konjice, Smarje pri Jelšah, Laško in Brežice. Manifestacijski zbor KDK v Celju dne 28. oktobra mora biti impozantna manifestacija pristašev obeh koaliranih strank. Zaupniki naj storijo svojo dolžnost in izvršijo v zadnjem tednu najširšo agitacijo za udeležbo na shodu. Zeleniške zveze v Celju in nazaj so najugodnejše. Iz bližnjih krajev naj pridejo zborovalci kolikor mogoče z vozovi. Zbor se otvori točno ob pol 3. popoldne.

Matineja v kaznilnici

ki se je vršila v nedeljo dopoldne je izpadla nad vse pričakovanje dobro. Učitelj g. Cizelj, čegar tridesetletno humanitarno in vzgojno delovanje med kaznjenci se je nedavno proslavilo po časopisih, je zopet imel priliko, da nudi občinstvu rezultat svojega truda v obliki včerajšnje matineje. Po primernem nagovoru gda višjega ravnatelja Vrabla, obenem pred sednika Podpornega društva za odpuščene kaznjence, ki je priredilo matinejo, so se vrstili nastopi kaznjencev z moškim zborom, orkestrom in deklamacijami. Zlasti nas je presenetil moški zbor s svojimi mehkiimi tenorji in krepkimi basii, a ne nazadnje vsled vzorne discipliniranosti. G. Cizelj je svoje pevce vodil s sigurno roko. Dosegel je z njimi marsikakšne efekte, ki pričajo, da je polagal veliko važnost ne le na vnanost,

Četrtek 25. oktobra

„ALRAUNA“

(H. H. Ewers)

Kino Union

temveč tudi na smiselno reprodukcijo skladb in je zato zelo gojil tehnično stran petja. Zbor je vzorno predaval skladbe lažjega ali srednjetežkega značaja naših komponistov, kakor Adamič, Deva, Hudovernika, Jereba, G. Ipavca in Prelovca; poseben oktet pa je zapel še Gerbičovo Slanco, vse ob navdušenem priznanju številčno navzočega občinstva. Orkester (godala in harmonii) je razmeroma zadovoljivo podal Fillekrussovo ouverturo in Šerdovo »U zoru«. Zelo efektni so bili nastopi treh deklamatorjev, ki so z globokim umevanjem in čustveno recitirali Gregorčičovo »Na potujčeni zemlji«, Golarjevo »Molitev« in Špun-Strižičevo »Majka i sin«. Zanimiv in nadvse temperamenten je bil govor, ki ga je sredi sporeda imel neki kaznjeneec. Splohi je občinstvo odhajalo z najboljšimi vtisi in čestitkami tako višjemu ravnatelju kakor učitelju za nepoplačljiv trud v nesebični vzgoji nesrečnežev, katerim želimo res vsi, da bi jim usoda v bodočnosti bila milejša...

Slavo ravnateljice gospe Stupcove od II. dekliške meščanske šole

V soboto, dne 20. t. m. se je od II. dekliške meščanske šole poslovila ga ravnateljica Antonija Stupca. V lično okrašeni glasbeni sobi so se ob 10. dop. zbrale učence z učiteljicami, da se poslovijo od nje, ki jim je bila vsa leta po prevratu najboljša učiteljica, vzor voditeljica in tovarišica. Prisrčne nagovore učenk in učiteljic je spremljalo utajeno ihtenje in glasovi nežnih grl so zastajali, ko je bilo po programu zapetih par pesmic.

Težko, a z nje lastno prisrčnostjo se je zahvalila ga. ravnateljica učenkam in učiteljicam in se poslovila od njih.

Kaj je bila ravnateljica Stupca družini svoje šole, je pokazalo pravzaprav šele slovo. To so bile vezi, iskrene vezi ljubezni in najglobljeja spoštovanja tako pri učenkah, kot pri učiteljicah. In take vezi si more ustvariti le oseba tako odličnih duševnih zmožnosti, oseba, ki more dati svojemu poklicu in svoji okolici toliko ljubezni, kakor jo je dala ravnateljica Stupca. Delovala je 35 let kot učiteljica, med temi zadnjih 10 let kot ravnateljica II. dekliške meščanske šole. Skozi vsa leta pa jo najdemo tudi v prvih vrstah slovenskih narodnih borcev in delavcev. Še v časih, ko so nad slovenskim učitelstvom vihteli bič sovražnega nam avstrijskega birokratizma, je vztrajala krepko v teh vrstah, kljub ponovnim napadom in poizkusom nasprotnikov, da bi jo pridobili za se. Njeno delovanje je bilo obsežno in vsestransko. Njene moči niso bile nikdar izčrpane, njene žrtve nikdar štete in dovolj velike. V raznih društvi je bila in je še danes med najbolj resnimi in uglednimi delavci. Njeno karitativno delo pa more prav umeti in ceniti le tisti, ki jo je pri tem delu opazoval in ji sledil.

Ravnateljica Stupca zapušča v tem bogatem delu svoj zavod telesno in duševno čila, ostavlja mu pa neizčrpen zaklad svojih vzorov in svoje ljubavi. Ona mladine ne ostavlja. Tem pogumnejše stopa na široko stezo karitativnega dela za njo, a svojimi tovarišicami ostane tudi v bodoče ljuba tovarišica in svetovalka, vzor učiteljice-vzgojiteljice.

Naj v svojem plodonosnem delu za mladino in narod vztraja zdrava in sveža še prav dolgo vrsto let! —

Motociklist do smrti povozil
5 letnega otroka!

Iz Fale nam poročajo: Včeraj ob petih popoldne se je dogodila pri nas pretrsujoča resreča. Motociklistični in avtomobilski promet na cesti je bil vsled lepega vremena nenavadno živahen. Žalibog je zahteval tudi smrtno žrtev. Ko se je nastavljenec falske elektrarne Peter Lutti, peljal po cesti proti Fali, je povozil 5 letno deklico Anico Spannerjevo. Prepozno je opazil otroka na cesti; kajti ni mu bilo več mogoče, da bi ustavil svoje vozilo. Zgodila se je nesreča, pri kateri je bil tudi sam občutno ranjen. Mala Anica je v par trenutkih izdihnila in sicer takoj, čim jo je Peter Lutti sam ves okrvavljen in ranjen prinesel v hišo otrokove stare matere. Žalostni dogodek je izzval v javnosti jako ostru komentarje proti motociklistom. Brezdvomno se je zgodila v našem slučaju usodna, nenamerna nesreča, ki pa bi morala izostala, ako bi motociklist počasneje vozil. Sicer pa tudi stariši ne ravnaajo prav, če ob nedeljskem vrvežu motornih vozil, zlasti sedaj v sezoni dirk, puščajo otroke brez nadzorstva in varstva na cesti.

Četrtek 25. oktobra

„ALRAUNA“

(H. H. Ewers)

Kino Union

Sodna vest.

V pokoj je stopil nadsvetnik okrožnega sodišča v Mariboru, g. Franc Stergar.

Plesni večer v maribor. gledališču. Jutri, v torek 23. okt., priredi plesalka Ksenija Burghauser svoj plesni večer. Na sporedu so skladbe klasičnih, modernih in najmodernejših skladateljev. Opozarjamo vse prijatelje plesne in glasbene umetnosti na ta večer, da si pravočasno preskrbe vstopnice. Veljajo rdeči bloki.

Komercialni tečaj

priredi Društvo zasebnih nameščencev v Mariboru za one, ki se hočejo naučiti oz. izpopolniti svoje trgovsko znanje. Poučevali se bodo trgovski predmeti, jeziki, stenografija in strojepisje. Predavanja bodo zvečer ali popoldne. Prijave in pojasnila daje g. Pelikan, Ljudska tiskarna, Maribor, Sodna ulica 20. 2003

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 22. okt. Zaprti.
Torek, 23. okt. ob 20. »Plesni večer Ksenije Burghauser«, ab. B.
Sreda, 24. okt. ob 20. »Therese Raquin«, ab. A. Premijera.

»Therese Raquin« na mariborskem odru. V sredo, dne 24. tm. bo zanimiva premijera Zolove psihološke drame v 4 dejanjih »Therese Raquin«. Naslovno vlogo igra gđc. Kraljeva, glavno moško vlogo pa g. Grom, dalje nastopijo ga Bukšekova, ga Savinova in gg. Rado Že leznik, P. in J. Kovič. Režira J. Kovič.

Tudi četrta predstava Gelše je bila jako dobro obiskana. Zopet so potrdili igralci, da jim je na tem, da se predstave čim dalje bolj izpopolnijo. Kakor navadno, stoji v središču vse operete Udo vičeva, ki je uživala vse priznanje občinstva. Poleg nje se je odlikovala posebno Savinova, ki ji je bil poklonjen lep šopek cvetlic.

Spominjajte se CMD

Poljski marijaviti

KAKO JE NASTALA MARIJAVITSKA SEKTA. — PROCES KOWALSKI SE OBNOVI.

Štiritedenski proces, ki se je vršil v Plocku na Poljskem proti nadškofu marijavitske cerkve Ivanu Kowalskemu, je poleg vseh drugih zanimivostih pokazal tudi sliko cerkvenih bojov. Precej od te slike se kaže že iz poročil o procesu. Poročevalci katoliških listov so je razpisali o škodljivosti in pokvarjenosti sekti, ki so se odcepile od katoliške cerkve, protestanti so senco porazdelili na katolike in marijavite, znašli so se pa tudi poročevalci, ki so skušali iz slučaja Kowalskega dokazati škodljivost vseh cerkvenih organizacij.

V gotovemu oziru so bili pa vsi podobni obtoženemu nadškofu: verski fanatizem jim je činitelj v človeškem življenju in na to, kar je v resnici: velika blodnja, ki se razširi tam, kjer životari ljudstvo v veliki duševni in fizični revščini.

Marijavitska sekta ali cerkev je stara že nad 50 let. Ustanovila se je na takozvanem Kongresnem Poljskem in šteje danes nad 100.000 privrženecv. Kongresna Poljska je bila pod rusko caristično oblastjo in njeno prebivalstvo je bilo gospodarsko in kulturno še na nižji stopnji kot v ostalih delih Poljske.

Rusko kmečko ljudstvo je že od nekdaj udano misticizmu, dostopno vsled tega raznim fantastičnim sektam in to se je preneslo tudi na ruski del Poljske. Pri mnogih ruskih sektah je verstvo združeno s seksualnostjo in nekaj od tega je prešlo tudi na sekto marijavitov, ki je nastala na ruskem delu Poljske.

Sekto so osnovali sami pripadniki katoliške cerkve iz opozicije proti visoki in bogati katoliški cerkveni gospodi. Za odpor in opozicijo so bili mnogi razlogi. Marijaviti so zahtevali strožje in iskrenjše versko življenje. Bili so nekaki reformatorji. Če bi se bili pojavili v avstrijskem delu Poljske, bi bila cerkev takoj poklicala proti njim na pomoč državno oblast in bilo bi konec nove verske štruje. V pravoslavni Rusiji pa to ni bilo mogoče. Rusija je novo sekto takoj politično izrabila in tolerirala je vse njene ekstremnosti meneč, da bo s tem poljsko ljudstvo bolj pritegnila za sebe.

Smrtna muke živali

Kadar ljudje neusmiljeno in surovo pobijajo živali, ne pomislijo običajno, da preživljajo tudi živali smrtna muke, kakor človek, kadar čuti, da se mu bliža zadnja ura. Posebno velike živali imajo nenavaden strah pred smrtjo. Konju n. pr. poleg umirajočega drugega konja drhte noge in po vsem životu se opažajo znaki nervoznosti. Psi ni mogoče pregnati s kraja, kjer sluti, da poginja drug pes. Bolni psi se skrivajo, kadar slutijo, da je prišla zadnja ura, kar je najboljši dokaz, da se tudi živali zavedajo približavanja smrti. Dalje so živali, ki se napravijo mrtve, da se rešijo svojih sovražnikov. Te pojave so često lovci opazili posebno pri lisicah, medvedih in volkovih. In celo slon se zna napraviti mrtvega v slučaju nevarnosti. Po opisovanjih prirodoslovcev obstoje v džunglah celo grobišča slonov. Kadar stari, ranjeni ali bolni slon začuti bližino smrti, odide običajno na gotovo mesto, ki je poznajo vsi loni dotičnega kraja in čaka tamkaj, da pogine. Ti kraji so silno skriti in jih zdravi sloni nikdar ne posejijo. Enak slučaj je z lamami. Tudi one imajo točno določene kraje, ki postanejo polagoma velika grobišča. Navadno so ob obalah rek. Kadar pogine opica, sede ostale opice okrog nje, drže roke na oči, kakor da bi plakale in odklanjajo vsako hrano. Antilope, gazele in jelenti obstanejo ob truplih svojih tovarišic kakor paralizirane od groze. V splošnem se opažajo ti znaki pri vseh živalih, od najmanjših mehkužcev do največjih slonov, kar dokazuje, da imajo živali kakor človek gotov občutek strahu in groze pred skrivnostjo smrti.

Organizirani berači

O organizacijah beračev se večkrat govori in največ povoda za take govore dajejo znamenja, ki se često najdejo po deželi. To so znaki, ki jih berači nari-

Za ljudstvo na nizki kulturni stopnji je navidezna, od politike dirigirana verska svoboda največje zlo. V Petrogradu so pridno hujskali katoliške in marijavitske škofo enega proti drugemu in sedaj so enemu, potem pa drugemu dejali pomoč za ceno raznih političnih uslug. Ruski cerkveni krogi so se pri tem tudi nadali, da bo v poljskih pokrajinah vsled bojov med katoliki in marijaviti nastal tolik kaos, da se bo končno vse zlilo v pravoslavje. Te nade se pa niso uresničile. Iz marijavitov je nastala čudaka sekta, polna mistike.

Kowalski je bil eden od prvih katoliških duhovnikov, ki so se ji pridružili. Mož mora imeti velike sposobnosti, ker je svojo cerkev res dobro organiziral. Prevajal je tudi sv. pismo in razne stare verske knjige. On je tudi ustanovitelj marijavitske liturgije. Kakor starokatoliki, tako tudi marijaviti ne priznavajo papeža ter dovoljujejo zakon duhovščini. Zeniti se smejo tudi menihi in nune. Zakon ne smatrajo za »sanctuarium«, temveč za misterij in obenem za koncesijo človeški naravi, ki ne prenaša celibata brez škode.

Rim je že priznal nekatere katoliške sekte z oženjenimi duhovniki, da jih ne bi izgubil in tudi marijavitski nadškof Kowalski se je l. 1906 pogajal v Rimu pri Vatikanu za zblizanje. Pogajanja so se pa razbila. Sekta se je lotila tedaj šolstva in gospodarstva in priznati ji je treba, da je imela tudi velike uspehe. V svoje šole je sprejemala tudi židovske otroke. Nekateri samostani so s svojim gospodarstvom dajali dober vzgled in pouk neukemu prebivalstvu.

Po preobratu je poljska država brez vseh pomislekov priznala marijavitsko cerkev in vse njene ustanove. Te ustanove so še vedno v boju s katoliškimi in marijaviti trdijo, da je ozadje procesa proti Kowalskemu ravno ta tekma. Kowalski, ki je bil obsojen — kakor že znano — na 2 leti in 8 mesecev ter ostal na prostem, se je pritožil in sedaj že vlada veliko zanimanje za novo — razpravo.

še na kako hišo, da se tovariš, ki pride za njim zna ravnati. Eno znamenje pravi: potrkaj! — drugo: pojdi naprej, tu ni varno! — To pa ni delo kake organizacije, temveč le znak solidarnosti. Prave beraške organizacije so na Japonskem. Te organizacije so zelo disciplinirane in gorje članu, ki se jim ne bi pokoril. Ta organizacija je strogo stanovska ali strokovna. Beračenje je na japonskem nekako nadomestilo za podporo brezposelnih. Teh je pa mnogo in isto službo kot v Evropi uradi za razdeljevanje podpor vršijo na Japonskem beraške organizacije. Tokio je razdeljen na 6 beraških okrajev na katere so strogo deljene zopet skupine in vrste beračev. Organizacija skrbi vestno za to, da dobi vsak mestni okraj berače vseh vrst v svojo oskrbo. Kruljevci so tako razdeljeni, da jih odpade na vsak okraj nekaj, ravno tako slepci in vsi drugi. Organizacija urejuje in določa celo beraški poslovni čas ter tudi skrbi, da sene krši. V dobrih okrajih se po zadnji uredbi berači dnevno le tri ure, drugod pa tudi dalje časa.

300 letna trupla — kot dokazi zločinstev

Nedavno je bilo javljeno, da zahtevajo španski znanstveni krogi izkopanje trupla španskega princa Don Carlosa, da ugotove, ali je es, da je nesrečnega princa pred več stoletji dejanski zastrupil njegov lastni oče. Ta ekshumacija sicer še ni izvedena, vendar pa je primer nedavnega odkritja nekega trupla v neki pariški kleti dokazal, da se morajo dejanski sledovi zastrupljenja odkriti na kosteh tudi še po več stoletjih. Ko so dotično okostje našli v pariški kleti, so strokovnjaki ugotovili, da je to okostje ležalo tamkaj okrog 300 let, človek, čegar skelet je bil to, pa je bil zastrupljen z nekim za tedanje čase posebno modernim strupom.

Sport

SK RAPID:SK ŽELEZNIČAR 4:0 (3:0).

Ker je SK Austria iz Celovca že v soboto odpovedala prihod, sta se SK Rapid in SK Železničar sporazumela, da odigrata prijateljsko tekmo. Tekma se je vršila sicer v živahnem tempu, vendar smo pogrešali sistem v igri. Pelko v голу je bil v sijajni formi. Krilska vrsta je igrala požrtvovalno in je dobro podpirala napad. Napad kakor tudi obramba nista bila na višku.

SK Železničar je bil na polju skoraj enakovreden nasprotnik, vendar ni znal izrabiti lepih šanc. Tudi je imel napad v Pelku nepremagljivega nasprotnika. Najboljši mož Železničarjev je bil nedvomno branilec Wagner, ki je zopet v sijajni formi. Moštvi sta nastopili: SK Rapid, Pelko, Barlovič, Kurzmann, Löschnig, Bröckl, Pernat Ervin, Permah Emil Venko, Klippstädter, Vidovič, Lettnik. SK Železničar: Mahainz, Wagner, Bauer, Pehan, Frangeš, Stauber, Keller, Pollak, Kristl, Paulin, Pezdíček.

Gole so ustrelili: Ob 9' Permah, ob 20' Barlovič (11 metrovka), ob 25' Venko, v 26. minuti drugega polčasa zopet Venko. Sodil je gospod Nemec kakor običajno.

SK Rapid rez.:SK Železničar rez. 4:0 (1:0).

Rezerva SK Rapida je kot boljše moštvo zaslužno zmagalo nad rezervo SK Železničarjev in si stem pridobilo dve točki. Premoč Rapida je bila izrazita posebno v drugem polčasu. Tergletz je jako dobro vodil napad in je bil v jako dobri formi.

Mladini SK Rapid:ISSK Maribor 5:2 (3:2).

Zaslužena zmaga boljšega moštva.

SK Ptuj:ISSK Maribor rez. 4:3 (1:2).

SK Ptuj je svoj prvi nastop v letošnji sezoni zaključil z zmago. Slabi teren je onemogočil lep razvoj igre. Moštvo Ptujja je bilo s požrtvovalnostjo pri stvarih. Mariboru je manjkala vsa odločnost pred golom. Gospod Zamuda je imel slab dan.

KAC CELOVEC:ISSK MARIBOR 3:2 (3:1).

ISSK Maribor je v nedeljo gostoval v Celovcu proti KAC in je podlegel v zgoraj navedenem razmerju. Tekma, ki se je vršila na novo zgrajenem krasnem prostoru KAC, je nudila lepo igro z močno premočjo Maribora. Sodnik posebno v začetku ni zadovoljil. Pripoznal je dva gola iz očitne offside pozicije za domačine, regularnega gola. Pepota v drugem polčasu pa ne. Da tako očitno pristransko postopanje sodnika naredi moštvo nervozno in neodločno, je jasno. KAC goji igro z dolgimi pasi na krila in ima v Eggerju, Mayerju, Socherju in Samoniku II. najboljše moči. Tudi Richter bi bil dober igralec, če ne bi igral surovo. Maribor je predvedel svojo običajno nizko igro in je tehnično kakor tudi taktično nadkriljeval KAC. Obramba pa dela še vedno isto napako, da obstoji pri offside če sodnik ne žvižga. Krilska vrsta je bila dobra. Napad je predolgo kombiniral pred golom. Čmrli je momentano popolnoma izven forme.

KAC je nastopil: Socher, Geiger, Samonig I. Weiss, Samonig II., Eggenberger, Melliker, Richter, Egger, Mayer, Skatschier.

Maribor: Geuer, Koren, Unterreiter, Hreščak, Pepo, Prevo, Čmrli, Vodeb, Tonček II, Hreščak II, Pepček.

V 10. minuti doseže KAC po Eggerju iz offside pozicije prvi gol. Maribor ripostira, doseže tri kote, ki ostanejo neizrabljeni. V 17. minuti prodre levo krilo, kar izrabi zopet Egger in zabije drugi gol. V 20. minutah zviša Mayer na 3:0. Maribor je v premoči. V 37. minutah zastrelji Unterreiter 11 metrovko, v 42. minuti zniža Pepo z lepo streljanim prostim strelom na 3:1. V drugem polčasu sodnik v 10. minuti ne pripozna gola Pepeta (prosti strel). Hreščak stavi v 16. minutah končno stanje. Maribor je do konca v premoči. Razmerje kotov 9:3 za Maribor.

Ostale nogometne tekme.

Hermes:Slovan 6:0 (1:0). SK Athletiki Celje:SK Svoboda Ljubljana 3:1 (1:1).

Trbovlje: SK Amater:SK Grafika (Ljubljana) 4:3.

Zagreb: Prvenstvene tekme: Gradjanski:Croatia 4:1, Hašk:Viktorija 2:0; Concordia:Derby 6:1; Železničari:Sparta 2:1.

Beograd: Jugoslavija:Soko 1:0; BSK:BUSK 5:0.

Dunaj: Slovan:Hertha 1:1 (1:0); Haakoah:Vorwärts 4:2 (2:2); Rapid:BAC 5:2 (2:2); WAC:Nicholson 2:1 (1:1); Admira: Austria 2:1 (2:0).

Budimpešta: Ferenczvaros: Kispest 5:0; Hungaria:Sabaria 3:2; III. okraj: Nemzeti 1:1; Vasas:Ujpest 3:0; Bocskay Bastya 2:1; Somogy:»33« 1:0.

Praga: Viktoria-Žitkov:Kladno 4:0; Slavia:Čechie Karlin 1:0; Sparta:Liben 7:0; DFC:Nuselski 3:2.

Bratislava: FAC (Dunaj): Bratislava 3:3.

Berlin: Poštari Dunaja:Poštari Berlina 3:1 (2:1).

HAZENA.

SK Concordia: Zagreb:SK Ilirija 8:9 (4:2).

Po jako ostri igri je ostala družina Concordie zmagovala nad Ilirijo in se s to zmago kvalificirala za sotekmovanje v državnem prvenstvu. Publika je bila jako nedisciplinirana in je večkrat vdrla na igrišče. Sodil g. Voglar iz Maribora.

Zvita nevesta

V pariški ženski jetnišnici imajo mlado žensko, ki je obtožena, da je na nenavadno premeten način osleparila več kot sto gostilničarjev. Redno se je namreč izdajala za nevesto in naročevala pri gostilničarjih pojedino za 30 ljudi, cvetlice za dekoracijo pa da bo sama preskrbela. Kar nenadoma pa se je povsod spomnila, da je v razburjenosti pozabila doma ročno torbico in tako ostala brez denarja, da bi kupila cvetlice. Mirno je gostilničarja prosila, na ji za trenutek posodi 500 frankov, češ da bo denar že vrnila pri večerji. Seveda si je vsak gostilničar štel še v čast, da je smel pomagati mladi lepi dami iz zadrege. Toda zvečer ni bilo na gostijo niti ženina niti neveste in je gostilničar končno prišel do prepričanja, da je nasadel grdi sleparki. Priredil je večerjo zaman in še plačal zanjo 500 frankov. Zviti ženski se je na ta način posrečilo oslepariti več gostilničarjev in je zbrala skupaj 50.000 frankov. Zadnji gostilničar pa je bil le malo bolj previden in je o dogodku obvestil policijo, ki je poslaa končno premeteno nevesto na gostijo v zapor.

Draga ločitev

Poroke pravih kraljev in onih z vrja dolarske aristokracije in velepodjetniških trustov tekmujejo med seboj po velikanskih stroških. Drage so pa časih tudi ločitve zakonov. Rekord v tem je dosegel najbrž znani londonski bankir Bonn. Vložil je tožbo na ločitev zakona ter navedel kot vzrok ženino nezvestobo in — potratnost. Najel si je deset najboljših odvetnikov. Tožba radi preslabih dokazov ni uspela, stroškov je pa bilo za okroglih 5 naših milijonov. Odvetniki so svojemu bogatemu klientu zbrali nov dokazilni material in vložena je nova tožba. Ta gotovo ne bo cenejša od prve. Pri tolikih stroških je še vprašanje, če bo sploh razvezal zakonski jarem po svoji želji.

Izdal se je

Filmski režiser statistu: »Pa bi Vi znali igrati grofa?

Statist: »Kako da ne, saj sem bil še lani grof, dokler me ni policija prišla.«

Pri zdravniku.

Zdravnik: »Ali ne veste, da globoko dihanje ubija bacile?

Pacijent: »Slišal sem o tem, a kako naj bacile prisilim, da bodo globoko dihali?«

Na varnem.

Mama, sedaj mi pa v šoli drugi ne bodo več pravili, da imam umazana ušesa! Ali si se vendar enkrat pošteno umil? O ne, sam sedim sedaj v zadnji klopi.

Edgar Wallace

Žaba z masko

(The Fellowship with the Frog.)

»Gospoda moja,« je dejal Joshua Broad in stopil možem nasproti, »pozivam Vas kot priče, da sem tega moža ubil v silobranu. On je žaba! Njegovo ime je Harry Lyme in je angleški kaznjenc.«

»Vedel sem, da je Harry Lyme,« je rekel Elk.

Broad se je sklonil in tipal z roko pod telovnik moža.

»Da, mrtev je. Žal mi je, da sem Vas oropal plena, gospod Elk, toda bila je življenjska potreba, da je bil od mene nbit eden od naju je moral to noč umreti.«

Elk je pokleknil poleg tihe postave in začel počasi odvezavati masko.

»Tu je bil ubit Center,« je dejal Dick Gordon tiho. »Vidite plin?« Elk je pogledal na cilindre in priklinal. Potem so njegove oči obstale na gologlavem Amerikancu.

»Saul Morris, če se ne motim?« je dejal. In »Joshua Broad« je priklinal. Elk je zamišljeno drgnil svojo brado in zopet pogledal na tiho postavo pred svojimi nogami.

»No žaba, daj da Ti vidimo v obraz!« je dejal in snel masko.

In zagledal je obraz filozofa John-sona.

42.

Solnčna svetloba se je vsipala skozi okna Maytree hiše, posoda od zajuterkar je stala še na mizi, ko je začel Amerikanc svojo povest.

»Moje ime je, kakor ste Vi, gospod Elk, pravilno slutiti. S. Morris. Jaz sem, če se presoja iz moralčnega vidika, zločinec, četudi nisem tekom zadnjih deset let kršil nobenega zakona. Rojen sem v Hartfordu v Connecticutu.«

Nočem Vas žaliti z zahtevo simpatij za svoj posel. Rodil sem se pač s sprotnimi prsti in z velikim hrepenenjem po nezashuzenem bogastvu. Nisem bil niti pokvarjen, niti v kaki slabi družbi. Moja karijera je bila sploh zelo različna od karier drugih zločincev.

Studiral sem bančno tatvino in vlome, kakor studirajo zdravniki anatomijo in pridobil sem si izčrpno znanje o konstrukcijah vsakovrstnih železnih blagajin. Ko sem se odločil za svoj posel, sem vstopil za pet let v delo pri največji angleški tovarni za železne blagajne v Wolverhamptonu. V starosti 25 let sem se vrnil v Ameriko in nabavil sem si razgovorno vlomilsko orodje, kar me je stalo par tisoč dolarjev.

S tem orodjem sem vlomil čisto sam v blagajniško celico Devete Nacionalne banke in ta prvi poskus mi je dal 300.000 dolarjev. Nočem Vam navajati seznama svojih vlomov. Nekatere sem že pozabil,

drugi so pa premalo važni za podrobno-
sti. Zadostovalo bo tudi, če Vam povem, da ni razen teh mojih besed prav nobenega dokaza mojega povzročitelstva vseh teh vlomov. Moje ime je bilo v zvezi z enimi šamim ropom in sicer z vlomom v blagajno parnika »Montania«.

Leta 1898 sem zvedel, da prevažajo »Montania« 54 milijonov frankov v parpirju v Francijo. Denar so najprej izpostavili hidrauličnemu pritisku, da bi zmanjšali njegov obseg, potem so ga pa zaprl v dva močna, lesena zaboja. V enem zaboji je bilo 34, v drugem pa 20 zavojev.

Ladja bi morala pristati v nekem francoskem pristanišču — mislim Havre — ker tedaj prekooceanski parniki še niso pristajali v Cherbourgu. Ob tem času je bila tatvina že izvršena. V blagajni sem pustil v obliki popolnoma enake zaboje in vse je bilo v najlepšem redu, ko si je ob irski obali pri parniku nekaj pokvarilo. Kapitan je sklenil pristati v Southamptonu. Nepričakovano sprememba načrta deluje pri ljudeh mojega poklica ravno tako porazno, kakor pri oficirju sprememba bojnega načrta sredi boja. Pri tej stvari sem imel pomočnika. Bil je mož, ki je pozneje na delu umrl. Podjetje je bilo preveliko, da bi vso delo lahko sam opravil in tako sem imel vse vzroke, da sem naklonil možu popolno zaupanje.

»Harry Lyme?« je vprašal Elk.

»Broad« je zmaljal z glavo.

»Ne, motite se. Njegovega imena nočem izdati. Mož je mrtev, bil je pa zvest in odkritosrčen tovariš, četudi nagnjen k pitju — k slabosti, katere nisem nikdar delil. Voznja sprememba je zahtevala od naju, da najdva pretvezo, pod katero bi zamogla v Southamptonu priti na kopno. To bi pa morala storiti še poprej, predno bi bila tatvina opažena. Bilo je malo izglelov, da se bo posrečilo.

K sreči je bila pa velika megla, ko smo se počasi vozili ob obali. Če se še spominjate na okolnosti, boste tudi vedeli, da je »Montania« trčila skupaj z nekim vlačilcem, ki je plul proti Portsmouthu. In to je bilo nekaj za naju. Iz hodnika na krovu, kjer sva čakala s svojo prtljago, sem vržal oba kovčega na krov vlačilca in skočila sva za njima. Kakor že rečeno, je vladala gosta megla in na krovu vlačilca so naju opazili šele potem, ko je bila »Montania« že daleč proč. Kapitanu sva povedala neko zgodbo in ker sem mu stisnil v roko še par dolarskih desetakov, je bilo vse v redu.

Pozno zvečer smo se izkrcali v Portsmouthu, kjer ni nobene carinske inspekcije in midva sva srečno spravila svoje kovčege na kopno. Sklenila sva v Portsmouthu prenočiti. Predno sva se podala k počitku, sva še stopila v neko malo gostilno, kjer sva pa zvedela, da je vlom že opažen in da zasleduje policija dva moža, ki sta zbežala z vlačilcem. Ker je nama kapitan vlačilca sam priporočil

prenočišče, sem imel malo upanja na uspešen beg.

Takoj sva planila iz hiše in ko sva zapustila cesto pri enem vogalu, je prihajala od druge strani že policija. Peš sva se podala na pot in še pred zoro sva dosegla kraj z imenom Castlaigh. Moj tovariš se je podal takoj v mesto, da bi nekaj jedel in ni ga več bilo nazaj.

Ko sem ga iskal, sem ga našel popolnoma pijanega na cesti. Moral sem ga pustiti. Oba kovčega sta bila pa zame pretežka in moral sem poiskati nekaj izhod. Na samem sem zagledal staro hišo, na kateri je bilo nabit naznanilo, da je hiša naprodaj. Splazil sem se preko plotar si vse natančno ogledal. Na kraju zapuščenega vrta je bil star vodnjak, pokrit s perelimi deskami. Lažji kovčeg sem spustil v ta vodnjak ter ga pokril z deskami, ki so ležale naokrog. Če bi bil tedaj zakopal oba zaboja, bi mi bilo marsikaj prihranjeno. Bilo mi je pa težko zapustiti vse, kar sem si s toliko težavo in smelostjo pridobil. Zapisal sem si naslov moža, ki je imel hišo na prodaj. Bil je to neki odvetnik v Winchesteru. Z drugim kovčegom sem jo malinil naravnost v Winchester, kjer sem se preoblekel ter preživel tep dan počitka, ko sem se domenił z odvetnikom. Imel sem s seboj tudi nekaj angleškega denarja in kupčija je bila takoj sklenjena. Naročil sem, da se hiša ne sme dati v najem in da mora ostati na vsak način v takem stanju, v kakršnem sem jo kupil. Izdajal sem se za moža, ki se vrača iz Avstralije in kupuje svojo roistno hišo.

Peljal sem se v London brez slutnje velike nevarnosti. Prijatelj, ki me je zapustil, mi je dal namreč naslov svojega

znanca, nekega Harry Lymeja, ki je bil, kakor je menil, najboljši vlomilec v Evropi in ki bi mi tudi pomagal v vsaki zadregi.

V zadrego sem kmalu prišel. Prvi človek, ki sem ga zagledal, ko sem hotel izstopiti na Waterloo-peronu, je bil blagajnik »Montanije« in ladijski detektiv je bil v njegovi družbi. K sreči je stal na stranski progi za odhod pripravljen neki drugi vlak, prestopil sem, se odpeljal par postaj iz Londona ter se potem po dugi progi vrnil. Pozneje sem zvedel, da so mojega tovariša prijeli ter iz njegove pijanosti izvlekli vse, kar so hoteli vedeti. Ničesar drugega mi ni preostalo kot skriti ostalih 34 milijonov frankov. In tu sem mislil na Harry Lymeja.

V času, ko sem, da je policija nadzirala vse hiše, v katerih so prebivali znani zločinci, v pričakovanju, da se borijo enega od njih oba! Kljub temu sem šel k njemu.

Stanoval je v jako sumljivi ulici. Megla je bila gosta in sivorjava in sem se le s težavo znašel na zamemarieni cesti. Mož mi je odprl šele po dolgem, previdnem obotavljanju ter me peljal v malo sobo, ki je bila razsvetljena samo od majhne, na mizi stoječe svetilke. Tudi soba je bila polna megle, ker je bilo okno odprto, da bi imel Lyme vedno pri-ložnost za beg.

(Dalle prihodnjic.)

Varčna gospodinja

Prijateljica: »Od kod pa imaš to lepo verižico? Gotovo od moža!«

Soproga: »O ne, kupila sem jo od svojih prihrankov.«

Soproga: »Res je, pritrkala si jo je od — mojih ust.«

Mali oglasi. In stalijs v poro-
dovale in sorodnih namene
občinata: vsaka beseda 30 p,
najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Znak, dopolnjevanje in ogla-
si in oglaševanje ali reklamiranje
možaja: vsaka beseda 50 p,
najmanjši znesek Din 10.—

Samo Din 26—28 plačate

za podplatanje ženskih čevljev in Din 28—38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplat-
ti in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14. 1898

Suha bukova drva,

premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Električne inštalacije

popravila, svetilke, likalnike, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Rezila

za brijske aparate, Gillette, Mem. Mond. Extra in vse brijske potreb-
čine nudi najugodnejše. Drago Rosina, Maribor, Vetrinjska ulica 26. 1920

Velika izbira sukna

za moške in ženske plašče od Din 50.— naprej pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. XX

Baržun

v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Hidro popravilo ur,

ceño in točno z 1—5 letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom! 1837

Kolesarji pozor!

Ravnokar dospela velika pošiljatev električnih svetilk za kolesa »Bosch«. Posežite po njih dokler traja zaloga. Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1887

Važno za vse!

Popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, koles in motorjev. Emajliranje in poniklovanje. Shramba koles in motorjev čez zimo. Vse to izvršuje najkvalitetnejše in po brezkonkurenčnih cenah meh. delavnica in trgovina dvokoles, pisalnih in šivalnih strojev, Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. 1879

Ceneno češko perje!

1-ke sivoga opuljenega perja 70 Din, napol-belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljate carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastonj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobez št. 4, Pizna, Češko-slovaška. Poštne pošiljke rabijo iz Češko-slovaške v Ju gosla vijo približno 10 dni.

Sube gobe

plačuje najviše

M. Geršak & Co.

Ljubljana, Prečna ulica 4

(poleg mestne ljudske kopeli)

Telefon 2329 1912

Modna trgovina

ANTON PAŠ

Maribor, Slovenska ul. 4

Potrebščine za krojače in šivilje

Spomnite se CMDI

Vazelino

In kremo za čevlje, motvoz, vivarske izdelke,

pletanine, drobnariljo, parfumerije, papir in

šolske potrebščine, baterije, žepne svetilke itd.

Na debelo in drobno priporoča

DRAGO ROSINA, MARIBOR,

Vetrinjska ulica št. 26

2008

VSI, KI SO SI ŽE
IN VSI, KI SI ŠE NISO

ogledali bogate, izbirne zaloge

KRZNA

pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR

KOROŠKA 9

naj se čim prej odločijo za nakup, kajti povpraševanje je veliko in najlepši komadi bodo kmalu razprodani. 1787